pmu nu

2007 #1 En tidning från PMU InterLife

DIN INTERNATIONELLA UTBILDNINGSGUIDE sid 8-9

NORRLANDSFAMILJEN TRIVS BLAND TUAREGERNA sid 18-19

PROFESSORN MED MISSION SOM SPECIALITET sid 22

FOKUS: JORDBRUK

Unikt reportage inifrån det slutna Nordkorea

NYHETER PÅ NÄTET: www.pmu.nu

Köp den eller se filmen
på webben www.pmu.nu

Aktuell film!

Kostnad vid beställning, 100 kr + frakt

Engagera dig i kampen för

mänskliga rättigheter!

Under 2007 kommer vi att fokusera på:

- ✔ Allas rätt att tro utan att förtryckas
- ✔ Barnens rätt till sin egen kropp, till en trygg uppväxt, till föda, hälsa och utbildning

PMU InterLife

För mer information: www.pmu.nu/mr

Födelsedag, bröllop eller kondoleans...

Beställ din minnes- eller högstidsgåva genom att sätta in önskat belopp på PG 90 00 50-6 och ange vem du vill uppvakta /minnas och vart den ska skickas. Sedan sköter vi resten.

Du kan även köpa Gåvogram styckvis för 25 kronor styck. Där kan du skriva din egen hälsning och posta själv.

Enklast beställer du på hemsidan www.pmu.nu
Telefon 08-608 96 00

PMU InterLife

pmu nu 2007 #1

MIKAEL STJERNBERG

FOKUS: JORDBRUK

10-14: **Inifrån Nordkorea**

15: **Hållbart jordbruk – en del av svenskt bistånd**

16-17: **Lantbrukaren Sven-Erik Johansson på unikt uppdrag**

23: **Ledare: Låt de fattiga skörda**

DESSUTOM I DETTA NUMMER:

8-9: Utbildningsguide för mission

18-19: Familjen Börjesson upplever ”Bullerby” i Afrika

20: Graffiti som information

Besök Nordkorea!

I det här numret får du möjligheten att besöka Nordkorea. Det är ett av världens mest stängda länder. Nyligen besökte jag detta land som på många sätt skiljer sig från omvärlden. Inte minst när det gäller arbetssätt och kultur. I Nordkorea arbetar vi sedan flera år tillbaka i ett unikt samarbete med landets bönder för att utveckla matproduktionen. Resultatet av detta arbete ger en fattig landbygdsbefolkning möjlighet att livnära sig själva och de växande städernas befolkning.

Nordkorea är ett av 65 länder där PMU InterLife tillsammans med landets pingstförsamlingar är verksamma. Nyligen beslutade Sida att ge ett bidrag om 352 miljoner kronor till organisationens arbete för de tre kommande åren. I denna tidning får du en rad exempel hur vi tillsammans kan vara med och förändra världen och skapa förutsättningar för den enskilda människan att ta sig ur sin fattigdom.

Mikael Stjernberg i Pyongyang, Nordkorea
redaktion@pmu.se

GLOBALT

BISTÅNDSMINISTERN MOT VÄGGEN

Nyligen uppvaktade en delegation från Sveriges Kristna Råd tillsammans med företrädare för kristna organisationer biståndsminister Gunilla Carlsson. **I uppvaktningen ställde kyrkorna frågor till biståndsministern om hur regeringen ser på kyrkors och organisationers roll i utvecklingssamarbete.**

ELIASSON ÅTER TILL SUDAN

FN:s särskilda sändebud till Sudan, Jan Eliasson, har åter varit i Darfur. FN:s nye generalsekreterare Ban Ki-moon menar att situationen i området är akut och han uppmanar säkerhetsrådet att agera. **Idag är över 4 miljoner människor beroende av humanitärt bistånd.**

ÖVERENS MED NORDKOREA

Deltagarna i sexpartssamtalen om Nordkoreas kärnvapenprogram har vid förhandlingar i början av februari enats på en rad punkter om hur landets kärnvapen ska avvecklas.

Hårda diskussioner har förts om nivån på det energibistånd Nordkorea ska få i utbyte mot att landet avvecklar sitt kärnvapenprogram.

– Det blev en uppgörelse om de viktigaste meningsskiljaktigheterna om Nordkoreas avnuklearisering, dess omfattning och nivån på biståndet, sa det sydkoreanska sändebudet Chun Yung-Woo till reportrar enligt TT.

Sexnationssamtalen inleddes 2003 med avsikten att Nordkorea skulle avstå från försöken att bygga upp en kärnvapenarsenal.

Ändå genomfördes en provsprängning. I sexpartssamtalen deltar Nordkorea, Sydkorea, USA, Japan, Kina och Ryssland.

MILJÖHOTET ALLT ALLVARLIGARE

– Det är bråttom om världens länder ska hinna vidta åtgärder för att stoppa den globala klimatförändringen, säger FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic i en kommentar till FN:s nya klimatrapport som nyligen presenterats.

Världens isar och glaciärer smälter i en takt som man tidigare inte anat. FN-organisationen IPCC, Intergovernmental Panel on Climate Change, bjuder på en alarmerande framtid i sin årliga rapport.

Tidningen **pmu.nu** ges ut av PMU InterLife.

Ansvarig utgivare: Sune Elofson
Redaktör: Mikael Stjernberg
Redaktionsråd: Mikael Stjernberg, Maud Andersson, Maria Bard, Birger Thureson och Stina Berge.
Korrektur: Kerstin Klason
Layout: Joakim Strandh, www.strandh.nu
Tryck: STC, Stockholm, **Upplaga:** 65 000 exemplar
Foto omslag: Mikael Stjernberg
E-post: redaktion@pmu.se, **Internet:** www.pmu.nu

pmu.nu finansieras med stöd av Sida (Styrelsen för internationellt Utvecklingssamarbete). Sida delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Ansvar för innehållet är uteslutande författarens.

PMU InterLife

SE-141 99 Stockholm
08-608 96 00 (tfn), 08-608 96 50 (fax)

Skattegårdsgatan 1, SE-447 91 Vårgårda
0322-66 87 60 (tfn), 0322-62 37 39 (fax)

Plusgiro: 90 00 50-6

PMU InterLife (Pingstkyrkornas biståndsorganisation) är en del av Pingst – Fria församlingar i samverkan och är en av Sveriges största biståndsorganisationer med över 300 pågående projekt i 65 länder. Utbildning och demokratifrågor är prioriterade områden. Akuta insatser genomförs också när naturkatastrofer eller konflikter drabbar fattiga områden.

Bostäder och myggnät

■ Tak över huvudet och myggnät över sovplatserna. Det får översvämningsdrabbade hushåll i sydvästra Etiopien, tack vare givarnas reaktion på ett upprop från PMU InterLife. Resultatet blev 164 000 kronor, pengar som nu kommer till stor nytta.

I mitten av augusti 2006 drabbades befolkningen i 15 stora byar kring Omo-floden i sydvästra Etiopien. Översvämningarna tog hundratals liv i området. Omkring 15 000 människor förlorade sina bostäder och sin boskap, och därmed sin försörjning.

PMU InterLife anslog omedelbart 50 000 kronor till ett akut stöd. Därefter anslog Sida en miljon kronor.

Stöd till Sri Lanka

■ Regeringen på Sri Lanka har bett PMU InterLifes partner Fridsro att ta ansvar för en humanitär insats till hemlösa familjer som drabbats av de svåra översvämningarna efter höstens långvariga och intensiva regnande.

Sida har beviljat en miljon kronor till projektet. Distribution av mat och andra förnödenheter till närmare 10 000 personer har skett. Fridsro ska bland annat förmedla mjölpulver till drygt 1 000 barn och sanitetsartiklar till 1 800 kvinnor.

EU-pengar till Liberia

■ I samarbete med ECHO (EU:s biståndsorgan) planerar PMU InterLife en insats om 300 000 euro för att förstärka och utveckla sjuk- och hälsovården vid Foya Health Centre i norra Liberia.

Centret förstördes under inbördeskriget men startades åter upp för ett år sedan av samarbetsorganisationen PMU Liberia.

Målet med denna insats är att ge förbättrad hälsovård till 36 900 patienter, utbildning till personal samt en upprustning av sjukhuset under en niomånadersperiod.

4 492 vuxna, varav en majoritet är kvinnor, har lärt sig läsa och skriva tack vare ett PMU InterLife-projekt i Indien.

Förvandling bland de kastlösa i Indien

4 492 vuxna, varav majoriteten är kvinnor, har genom stöd från PMU InterLife fått lära sig läsa och skriva i provinsen Karnataka i södra delen av Indien.

Det visar en ny utvärdering som gjorts.

Indien uppvisar stora skillnader mellan högt utbildade som ligger i framkanten inom informationsteknik och desperat fattigdom och analfabetism i avlägsna byar bland de kastlösa. I de norra delarna av provinsen Karnataka är över 60 procent analfabeter.

Utvärderingen visar att målsättningen med projektet har nåtts.

– Det här projektet möter ett omedelbart och mycket djupt känt behov, konstaterar utvärderarna. Det är väl genomfört och har nått imponerande resultat. Analfabeters liv har förändrats och lokala myndigheter ser mycket positivt på projektet.

Karnataka-provinsen

- 53 miljoner invånare
- 48 procent är analfabeter (36 procent män och 62 procent kvinnor)
- Läs- och skrivkunnighet sker på språket Kannada.
- FFPCK (Free Fellowship of Pentecostal Churches in Karnataka) är lokal samarbetspartner.

Mänskliga rättigheter

Utvärderingsgruppen har djupintervjuat flera av deltagarna i projektet. Många vittnar om hur livet som före detta analfabet förändras radikalt när de genomgått kurserna som i regel varar bara ett år.

Flera påpekar att de blivit mer medvetna om hälsofrågor som hiv/aids, mänskliga rättigheter och hur man kan komma igång med nya aktiviteter som kan ge familjerna inkomst. Glädjen över att kunna stötta sina barn i skolarbetet, är ett annat ämne som kommer fram vid intervjuerna.

Misstänksamhet mot kristna

Kurserna har genomförts i avlägsna byar på landsbygden i Karnataka. Lokala myndigheter och bygrupper är glada för arbetet som genomförts av den lokala pingströrelsen.

– Misstänksamheten mot kristna grupper är ibland stor, eftersom befolkningen till övervägande del är hinduer eller muslimer, konstaterar utvärderarna. Men lärarna har byggt upp ett stort förtroende genom att vara hängivna i sin undervisning och visat verkligt engagemang. Detta är en av nycklarna till framgången för projektet.

MAGNUS RAMSTRAND

TV-program motverkar våld mot kvinnor

Våld mot kvinnor och ett ojämlikt förhållandet mellan kvinnor och män, är problem som projektet Equality in the Arab society* vill fokusera.

– Vi har sett fantastiska resultat av arbetet och berättelsen nedan är en i raden av människoöden vi fått, säger Mats Levander, koordinator för medietträning och tv i Mellanöstern.

Projektet i Egypten, som PMU InterLife stöder, är ett integrerat medieprojekt som består av en dramaserie, en talkshow samt en hemsida. På hemsidan finns de mycket välbesökta chatrummen där ett 20-tal rådgivare jobbar i princip dygnet runt med att svara på människors frågor och bemöta deras påståenden.

– Tusentals människor besöker chat-rummen, rapporterar Mats Levander.

Kvinnor sexobjekt

Uppföljningsteamet rapporterar om en ung man som deltog i ett diskussionsforum på nätet som ingår i projektet.

– Mannen deltog i ett av våra diskussionsforum, rapporterar en rådgivare. Han följde våra program i tv och var trött på vårt och andras prat om jämställdhet mellan män och kvinnor. Han ansåg att kvinnor var sexobjekt och att hans sexlust var en rättighet som han skulle få tillfredsställa även tillsammans med andra kvinnor än sin hustru. Detta såg han inte som ett problem, bara som en naturlig manliga rättighet, berättar Mats.

– Kvinnans rättigheter bestod i att vara sin man till lags och att ta hand om barnen. Genom samtal med honom över nätet förstod vi också att han regelbundet slog sin kvinna.

– Successivt började vi undervisa om att Gud skapade kvinnan och mannen som partner till varandra. Att de skulle komplettera varandra och inte tävla mot varandra. Vi förklarade att det inte fanns någon som helst anledning för honom att behandla hustrun illa. Tvärtom skulle han högakta henne och vårda sig om henne.

Våld i nära relationer behandlas i ett tv-program.

– Detta var något nytt för honom, men sakta började han få ett annat perspektiv och började inse att det sätt han tänkt på tidigare bara ledde till bråk och att familjen förstördes.

– Några månader senare hörde han av sig igen och berättade om den förändring som ägt rum i hans och familjens liv. Att sex inte är en mänsklig rättighet för mannen utan ett sätt att uttrycka kärlek och respekt till sin hustru.

– Det här är en av många vittnesbörd vi får om att vårt medieprojekt når ut och förändrar liv, säger Mats Levander.

MAGNUS RAMSTRAND

*Lika rättigheter för män och kvinnor i det arabiska samhället

Unik insats bland Darfur-flyktingar i Tchad

Sida har beslutat att stödja ett tvåårigt projekt i östra Tchad till stöd för Darfur-flyktingar.

PMU InterLife får som enda svensk frivilligorganisation Sida-stöd till en insats i östra Tchad för Darfur-flyktingar. Stödet handlar i huvudsak om vattenförsörjning, hälsovård och matproduktion och omfattar 4,5 miljoner kronor.

– Mitt i denna humanitära katastrof försöker vi se vad som kan vara bestående och inriktat på utveckling, säger Lennart Nolvall, koordinator för PMU InterLifes humanitära projekt.

Bland annat kommer 300 kvinnor att få en bit land att odla upp, utbildas i odling och näringslära, och på så sätt blir ett antal familjer mer oberoende av hjälp utifrån.

MIKAEL STJERNBERG

KRÖNIKA

Skratt och desperation

I ett litet rum i Bukavu, DR Kongo, finns ungefär 30 kvinnor samlade. Längst fram sitter vi. Jag känner mig som en besökare från en annan planet. Det minsta jag kan göra är att med så mycket fantasi jag kan uppbringa försöka sätta mig in i hur dessa kvinnors liv ser ut. Kanske lyckas jag till en bråkdel att förstå, eller kanske inte alls. Men den enda form av respekt jag kan visa dem är att försöka förstå den verklighet de lever i. Och det enda som är klart är att den är väldigt, väldigt annorlunda är min.

Mama London står för dagens undervisning. Hon är en varmt kristen kvinna som är medlem i församlingen som står bakom detta arbete. Många av kvinnorna i bänkarna har drabbats av det ofattbart brutala våldet i landet. Det är ett hårt samhälle som dessa kvinnor måste försöka överleva i. Det där med personlig frihet och självförverkligande är liksom inte så aktuellt här. Men den värme och kärlek som strömmar från de kvinnor som är ledare för gruppen är väldigt påtaglig. Det är ingen tvekan om att de vill förmedla Guds kärlek till kvinnorna i rummet.

Ett par kvinnor berättar sin historia. Våldtagna, utstötta från familjen, ensamma med ett barn att försörja. Skratt och engagemang i samtalen varvas med ett stort allvar och ibland glimtar desperationen till och den djupa smärtan över det livsöde som de drabbats av...

läs mer på www.pmu.nu

Elisabeth Schellhase
Sekreterare, PMU InterLife

Sparkrav drabbar Vårgårda

■ Riksföreningen Pingst – fria församlingar i samverkan, där PMU InterLife är en del av verksamheten, står inför besparingar. För PMU InterLifes del kommer detta främst att påverka speditions- och depåverksamheten vid Vårgårda Biståndscenter, där cirka åtta tjänster av totalt 20 kommer att försvinna.

Depåchef Tommy Granberg.

Ellos skänkte 58 000 lakan

■ PMU InterLifes Biståndsdepå i Vårgårda har fått en gåva av det mer ovanliga slaget: 216 lastpallar med lakan. Närmare bestämt 58 000 set med påslakan och örngott till ett inköpsvärde av 1,5 miljoner kronor. 20 000 set har gått till kurder i norra Irak. Pingstmissionens sjukhus i Bukavu och projektet med rehabiliteringen av våldtagna kvinnor i östra DR Kongo behöver lakan.

Översvämning i Kenya

■ Sida har beviljat PMU InterLife en miljon för att hjälpa till i sydöstra Kenya, där omkring 700 000 människor drabbats av våldsamma översvämningar. I ett första steg ges stöd till 3 000 familjer under en tremånadsperiod.

Filtar och kläder

■ Ett anslag från Sida har gett PMU InterLife möjlighet att göra en akutinsats med filtar och kläder till hårt drabbade familjer bkand fattiga och hemlösa i Bangladesh.

Sida har beviljat 275 000 kronor. 4 000 familjer kommer att få två filtar var. Dessutom ska pengarna användas till varma kläder åt 3 000 barn.

Mikrolån utvägen för fattiga i Burma

Burma/Myanmar är ett av världens fattiga länder som också utsätts för sanktioner från omvärlden på grund av militärregimen. Den lokala pingströrelsen Assemblies of God in Myanmar (AOG) har antagit de sociala behoven som en utmaning. Mikrolån till kvinnor är ett verktyg.

– Jag besökte Myanmar för att se hur en svensk pingstförsamling ska kunna utveckla samarbetet med församlingarna därute, berättar Magnus Ramstrand som gjort en förstudie i landet.

Sollentuna pingstförsamling har i närmare 30 år haft kontakt med Burma.

– Nu är det intressant att se att de evangeliska insatserna går hand i hand med att man gör mycket socialt för att människor ska komma ur fattigdom. Det civila samhället stärks genom att vi stöder den gräsrotsrörelse som pingstförsamlingarna utgör, säger Magnus.

Mikrolån skapar företag

I de burmesiska församlingarna har man börjat använda sig av mikrolån till människor i församlingarnas närhet. De får låna 150-200 kronor och ska betala tillbaka dessa inom ett år.

– På det sätter får man igång entreprenörer och människor får ett jobb. Det skapar självkänsla och stolthet. Kvinnor får möjlighet att öppna en liten affär, hyra en cykeltaxi eller föda upp grisar.

MAGNUS RAMSTRAND

Ung buddistmunk i staden Mandalay.

– Vi skulle också kunna hjälpa till att borra brunnar. Det finns ett stort behov av rent vatten. Dessutom finns det ett stort behov av skolor och undervisning ute i byarna, säger Magnus Ramstrand.

CHE (Community Health Education) är namnet på det sociala utvecklingsarbete. I dag används CHE-konceptet i 37 olika lokala församlingar. AOG Myanmar har kommit långt i att bygga en församlingsrörelse underifrån.

– I dag är nog Myanmar det land i Asien där de evangeliskt kristna har störst framgång näst efter Sydkorea, säger pastor Myo Chit.

MIKAEL STJERNBERG

PMU InterLife lämnar Världens Barn-samarbete

I och med kraftigt försämrade villkor från Radiohjälpen har PMU InterLife lämnat samarbetet kring insamlingen för Världens Barn.

Sedan millennieskiftet har Radiohjälpen tillsammans med PMU InterLife och ett tiotal andra organisationer arrangerat den årliga insamlingskampanjen Världens Barn. Kampanjen har varit mycket framgångsrik. 2006 års insamling slutade på nästan 80 miljoner kronor! Sveriges pingstförsamlingar och second handbutiker har varit mycket generösa i detta arbete och ställt stora resurser till förfogande.

PMU InterLifes andel på den totala insamlingen har under åren minskat från tio till fem procent. Det nya avtalsförslaget inför de tre kommande åren innebär att PMU endast skulle få en procent av intäkterna för år 2007. En procent på en insamlad tusenlapp till Världens Barn ger då bara tio kronor tillbaka till pingstförsamlingarnas biståndsarbete. Utöver detta är det förenat med vissa kostnader att delta som samarbetsorganisation.

Redovisningen för en del av PMU InterLifes genomförda projekt har varit försenad då projektperioden endast är ett år hos Radiohjälpen, jämfört med de tre år som Sida har för utvecklingsprojekt.

PMU InterLife kommer att satsa på en egen kampanj under hösten för mänskliga rättigheter.

MIKAEL STJERNBERG

MIKAEL STJERNBERG

Burundi i Centralafrika är ett av de länder som får mest stöd under de tre kommande åren.

Sida stöder PMU InterLife med 352 miljoner under 3 år

PMU InterLifes arbete kommer att få 351,9 miljoner kronor från Sida för de tre kommande åren, vilket är en liten ökning jämfört med innevarande period.

Fördelning Sida-stöd för år 2007

TOTALT: 113,3 milj kr

– Det finns ett starkt engagemang bland pingstförsamlingarna för utvecklingsarbete. Det är församlingarnas och deras samarbetspartners engagemang och vilja att skapa förändring som ligger till grund för ansökan, säger Maud Andersson, biståndssekreterare på PMU InterLife.

Ansökan kan brytas ner i olika beståndsdelar: det långsiktiga utvecklingsarbetet, samarbetet med öst och det akuta humanitära biståndet. Majoriteten av bidraget går till utvecklingssamarbetet i Syd.

Beloppet för den kommande treårsperioden är inte hela det ansökta beloppet. Det medför att det kommer ske en nerdragning på sex procent av beloppet i de flesta av ansökningarna från pingstförsamlingarna.

Minskning i Öst

En stor skillnad i stödet, jämfört med idag, är minskningen av insatser för Öst, från dagens en miljon kronor (år 2006) till 300 000 kronor. Detta handlar om insatser i Ryssland, Rumänien och Bulgarien.

PMU InterLife är sedan 1980 en av Sidas ramorganisationer och en av de största bidragsmottagande organisationerna i Sverige när det gäller långsiktigt utvecklingsarbete.

MIKAEL STJERNBERG

HALLÅ DÄR...

...Annika Söder, som lämnar arbetet med biståndsfrågor på utrikesdepartementet för ett toppjobb på FAO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation.

Är jordbruket bortglömt bistånd?

– Nej. Men mycket har handlat om städernas behov. Men landsbygdsutvecklingen är viktig. Biståndet måste handla om både och, och om kopplingen mellan landsbygd och stad.

Varför ett chefsjobb på FAO?
– FAO stöder jordbruket, som är den viktigaste näringen i många utvecklingsländer. Jordbrukspolitiken hänger dessutom samman med andra tunga frågor, som miljö och jämställdhet – i Afrika är 80 procent av arbetarna inom jordbruket kvinnor.

Kan hungern halveras till 2015?
– Det går att nå millenniemålet, om den politiska viljan finns. Och den finns hos många länder, om än inte hos alla. För att halvera hungern krävs överföring av resurser från Nord till Syd, rättvisa handelsavtal – och att utvecklingsländerna själva fördelar sina resurser.

Hur kan PMU InterLife bidra?
– Genom att på hemmaplan skapa engagemang för utvecklingsfrågor och i fält satsa långsiktigt – också på landsbygdens utveckling. PMU InterLife och andra civila organisationer gör ett värdefullt jobb i många bra projekt.

BIRGER THURESON

Guide för dig som vill ut i världen

PMU InterLife får många samtal från unga människor som vill engagera sig i missions- och biståndsarbete.

En del kan slussas ut till en praktikplats på kortare tid, andra satsar på en kortare eller en längre utbildning.

pmu.nu har sammanställt en förteckning av många av de utbildningsvägar och praktikvägar som finns till för dig.

PMU-praktikant Johan Ramstrand i Bujumbura, Burundi

Utbildning	Beskrivning	Resor
Alterna	För dig som vill ta ett sabbatsår från gymnasiet eller som just tagit studenten. 1-årig utbildning för dig som vill tränas i lärjungaskap, bibelundervisning, kreativ kommunikation, dans, drama och vill göra en lång teamresa utomlands.	Åtta veckors resa i Afrika och två veckors resa i Europa
Bibel – Global Mission Dalkarlså	Missionsstudier under ett läsår med fokus på både andligt och humanitärt arbete. Genom kursen får du som student både träning och erfarenhet av praktisk missionsarbete i något annat land eller kontinent.	Missionsresa på tre veckor till något land i Afrika eller Sydamerika
Bibel Internationell Kaggeholm	Utbildningen ger bred kunskap om Bibeln, mission, kultur och bistånd. På vårterminen studerar du tillsammans med ungdomar från södra Afrika under tre månader varav en månad i Sydafrika. Kursen är delvis på engelska och fokuserar på teambuilding, ledarskap, HIV/AIDS och kulturförståelse.	Södra Afrika
InterConnect Mariannelund	En engelskspråkig bibeltermin. Bibeln och den kristna tron står i centrum för studierna, liksom förståelsen för vår omvärld och den sociala utmaningen. Hälften av kursdeltagarna kommer från Östeuropa, Kaukasus, Centralasien och Ryssland.	Nej
OutLook Viebäck	OutLook ger inspiration, kunskap och erfarenheter av mission och bistånd. OutLook ger en bra grund för fortsatt missions- och biståndsengagemang.	Kenya, Tanzania, Uganda
PMU InterLifes Praktikantbidrag	PMU InterLife erbjuder ett praktikantbidrag för ungdomar mellan 20 – 30 år som vill få erfarenhet av bistånd- och missionsarbete. Praktikantens arbetsuppgifter kan variera alltifrån socialt utvecklingsarbete till församlingsplantering och bedrivs i en mängd olika länder i lokala missionsorganisationer och kyrkor.	Land som väljs av praktikanten i samråd med hemförsamlingen och PMU InterLife
PTS Missionsåret	PTS missionsår är en ettårig utbildning på högskolenivå för dig som vill förbereda dig för en mission- och biståndstjänst. Missionsåret är en tvärkulturell utbildning där du läser kurser så som kulturförståelse, religionskunskap, missionsteologi och missionshistoria. Utbildningen sker i samarbete med Pingst Internationellt.	Nej
School of Mission	Skolan är till för dig som vill ge ditt liv för att Jesus ska bli älskad och efterföljd bland alla jordens folk och stammar. Du som söker ska vara mellan 20 och 100 år och ha tidigare missionserfarenhet.	Fyra månader i Etiopien, våren 2008
Teamträningsskolan Internationellt	Du läser tillsammans med elever på skolans teologiska grundkurs och får parallellt särskild missionsundervisning. Då får även fortbildning under din praktikperiod i Bosnien, vilken du gör i församlingar och ungdomsarbeten.	Bosnien
Gymnasieskolans internationella linjer	Det finns gymnasieskolor som har en internationell profil som ger dig en bra grund för internationella uppdrag.	Skolorna har ofta sina resmål klara
Universitets-utbildningar	Det finns en mängd olika varianter med internationell inriktning.	Det ges möjlighet till utlandserfarenhet i samband med uppsatsresor och utbytesterminer

MIKAEL STJERNBERG

Ansökan och kursstart	Ansvarig	Mer information
Näst ansökningstillfälle är 20 april och kursstart i augusti	Viebäcks folkhögskola och Pingst Jönköping	www.alterna.se
Ansökan senast 15 maj och kursstart i slutet på augusti.	Dalkarså Folkhögskola	www.dalkarlsa.nu
Ansökan senast den 20 april med kursstart i slutet på augusti.	Kaggeholms folkhögskola	www.kaggeholm.se
Löpande antagning med kursstart 22 augusti	Mariannelunds folkhögskola	www.mariannelund.nu
Fortlöpande antagning med kursstart i slutet på augusti	Viebäcks folkhögskola	www.vieback.nu
Nästa ansökningsdatum för utresa hösten 2007 är 2 april	PMU InterLife/Sida	www.pmu.nu
Ansökan senaste den 14 april med kursstart i slutet på augusti	PTS i Uppsala i samverkan med Pingst Internationellt	www.pts.pingst.se
Ansökan under våren 2007. September – januari hålls fyra förberedande utbildningshelger innan resan	Pingstkyrkan Jönköping och Pingst Internationellt	www.jonkoping.pingst.se
Ansökan pågår fram till maj 2007	Pingstkyrkan Eskilstuna och Pingst Internationellt	www.teamtraningsskolan.se
Följer de lokala gymnasieskolornas årskurser	Skolförvaltningen i respektive kommun	Kommunernas hemsidor
Ansökan görs vanligtvis den 15 mars respektive 15 oktober. Kursstart i början av september, respektive januari	Universitet som du vill studera vid	www.vhs.se eller www.studera.nu

SAMMANSTÄLLNING: MARIA BARD

Surfa vidare...

Pingstskolorna: Pingstkolornas webbsida är en portal som leder dig vidare till pingströrelsens folkhögskolor och bibelskolor.
För mer info: www.pingstskolorna.nu

Folkhögskoleutbildningar: Det finns ytterligare en rad av folkhögskoleutbildningar med internationell karaktär.
För mer info: www.folkhogskolan.nu

Universitetsutbildningar: De senaste åren har det kommit upp en rad olika utbildningar med internationell karaktär. På en del av de här utbildningarna ingår det praktik eller resor utomlands. Sista ansökan för de flesta utbildningar är 15 april respektive 15 oktober.
För mer info: www.studera.nu

Stipendier:

Minor Field Studies (MFS)
Ett Sida-finansierat program som riktar sig till studenter på högskolans grundutbildningsnivå. Syftet är att ge svenska studenter möjligheter att skaffa sig kunskap om utvecklingsländer och utvecklingsfrågor. Instrumentet för detta är ett resestipendium för en mindre fältstudie under 8–10 veckor som underlag för en C- alt. D-uppsats eller examensarbete på motsvarande nivå. Ansökningstillfällena bestäms av respektive institution.
För mer info: www.sida.se

SMR:s fältstudiestipendium (FPS)
FPS:s huvudsyfte är att genom fältstudiestipendier ge studenter möjlighet att studera och analysera religionens/kyrkans roll i samhället och andra ämnesområden av betydelse för det utvecklingssamarbete som bedrivs av SMR och dess medlemsorganisationer. Fältstudiestipendierna riktar sig till studenter till och med 35 år på C- eller D-nivå vid samtliga svenska högskolor och universitet. Resor ska ske till länder i vilka SMR:s medlemsorganisationer har samarbete. Ansökningstillfällena är 1 april respektive 1 november.
För mer info: www.missioncouncil.se

Det finns ytterligare stipendier att söka om man vill finansiera en tid utomlands. En rad mindre stipendier genom bl.a. Lychnis hemsida.
För mer info: www.lychnis.com

Praktik: Praktik är ett ypperligt sätt att få kontakt med en organisation du är intresserad av. Vanligtvis tar organisationer emot praktikanter, företrädelsevis personer som läst en utbildning som är relevant för organisationen. Genom Föreningen för Utvecklingsfrågor (FuF) är det möjligt att söka kortare praktikplatser.
För mer info: www.fuf.se

FOKUS

Jordbruk: Det nordkoreanska jordbruket avspeglar det kommunistiska samhällssystemet i stort. De toppstyrda kollektiven dominerar. Omoderna jordbruksmetoder och återkommande torka och översvämningar har skapat en svår brist på mat.

Bakom fasaden i ett slutet land

Bakom den slutna fasaden av ledarkult och stolt oberoende finns människorna, som uthålligt kämpar för sin överlevnad. Mikael Stjenberg har mött dem under en unik resa i Nordkorea, där PMU InterLife är en av mycket få aktiva utländska biståndsorganisationer.

NORDKOREA ÄR ETT LAND som få västerlänningar besöker. Endast cirka 130 västerlänningar bor i landet, varav de flesta arbetar på ambassader. Fem flighter per vecka, från Kina, är vad som totalt flyger in i landet. Efter ett par timmars flygresa från Peking över skarpa bergformationer landar jag på nordkoreansk mark. På flygplatsen tillfrågas alla utländska passagerare om de har mobiltelefon med sig, det råder förbud på att föra med sådana in i landet.

PMU InterLifes man på plats, lantbrukaren Sven-Erik Johansson, möter mig på flygplatsen tillsammans med en tolk och en chaufför. De kommer att bli mina följeslagare under tre dagar i landet. En Toyota Landcruiser tar oss in till huvudstaden Pyongyang via en bred motorväg, men utan nästan någon trafik alls. Huvudstadens estradgator kantas av enorma monument och stortavlor. Alla hyllar de sitt land, sina ledare och landets militära styrka.

Nordkoreanerna är samarbetsmänniskor som drillats i detta ända sedan barndomen. Vid flera tillfällen ser jag barn och ungdomar som på torg och idrottsplatser förbereder kommande parader. Barnen har olika nummer på sina ryggar och ingår i olika formationer. Med exakt precision utbildas de att utföra sitt jobb. Längre upp i ålder tilldelas

Två föräldrar tillsammans med sitt barn på det stora Kim Il Sung-torget i Pyongyang. Här hålls de välkända paraderna, därav de stora strålkastarna på byggnaderna runtomkring.

Cho Chun Ae provianterar inför vintern genom att packa sichkål i säckar.

invånarna plats i olika arbetslag med olika uppgifter.

JAG BESÖKER NORDKOREA för att se det arbete som PMU InterLife är med i. Under de senaste åtta åren har arbetet utförts i etapper med stöd till landsbygdutveckling för att stärka mindre lokala jordbrukskooperativ genom kunskapsutveckling och inköp av material. Det handlar exempelvis om maskiner och traktorer men också om utsäde och då främst potatis. Landet har under de senaste åren drabbats svårt av naturkatastrofer som översvämningar och torka, vilket tydligt påverkat tillgången på mat.

Det var just en översvämning som tog PMU InterLife till landet när koreanska myndigheter 1995 tog kontakt med organisationen och bad om mat efter en stor översvämning. Smyrnaförsamlingen i Göteborg inledde samarbetet. Detta blev början till ett samarbete som undan för undan utvecklats. De senaste månaderna har PMU InterLife återigen varit engagerad i återuppbyggnad efter en översvämning.

I kommunen finns 25 000 bönder som till sin hjälp har 75 traktorer och tre lastbilar.

PÅ MIN FÖRSTA dag i landet reser jag ut på landsbygden för att se vad vattenmassorna ställt till med. I ressällskapet finns idag åtta personer, däribland Kim Jon O, som är ansvarig för utveckling i provinsen och kommunchefen Pak Son Jin. Vi är på väg till Songchon som ligger i South Pyonyang-provinsen, ett par timmars bilresa nordöst ut i landet.

Min resa utanför huvudstaden är unik. Få västerlänningar får möjligheten att se denna del av landet. Undan för undan blir de stora vägarna allt mindre. Här finns tre jordbrukskooperativ och en maskinverkstad, ett arbete som stöds av PMU InterLife. I kommunen finns 25 000 bönder som till sin hjälp har 75 traktorer och tre lastbilar.

Vi reser i ett landskap med skiftande natur: stora fält, höga berg och djupa dalar, ringlande floder som tar sig fram däremellan. Så här innan snön faller ser jag kvinnor gå på fälten och leta efter ax som blivit kvar sedan skörden. Dessutom arbetar stora arbetslag med att bärga in den sista kålen innan frosten och vintern kommer. Allt görs för hand. Kålen, som är en av basvarorna i landets mat, fraktas sedan vidare med oxkärra eller på traktorflak. På fälten finns små enkla hyddor utplacerade som under skördetiden är bemannade för att bevaka att ingen gröda blir stulen.

KOMMUNEN SONGCHON DRABBADES i somras av kraftiga översvämningar i samband med monsunregn. Synliga spår idag är alla stenar utmed flodbanken som följd av jordskred från bergssidorna.

– Regnet kom så oväntat, det var över 40 år sedan som något liknande inträffade, berättar Shang Si Phil, chef för ett kooperativ.

– Regnen gjorde att stora vattenmassor sattes i rörelse, på enbart tre timmar steg floden med åtta meter, berättar Shang Si Phil, och pekar ut över flodbanken. Under två timmar regnade det 350 mm i distriktet och nästan dubbelt så mycket i kringliggande bergsområden vilket gjorde att stora vattenmassor snabbt fyllde dalgången.

– Vi uppskattar att 60 procent av den odlingsbara marken lades under vatten, vilket innebar att stora delar av säsongens skörd blev förstörd, säger han.

Här i Songchon omkom tre personer när 50 boningshus sveptes med i vattenmassorna. Därmed försvann också det lilla privata förråd av mat och egna tillhörigheter som fanns hos familjerna. Dessutom förstördes tre tröskplatser med tillhörande byggnader och utrustning som i sin tur försämrade produktiviteten och minskade matförråden ytterligare.

- Demokratiska Folkrepubliken Korea
- Republik, enhetsstat
- 22,6 miljoner invånare
- Livslängd; 64 år män, 61 år kvinnor
- Viktiga näringar är tung industri (kol, stål, metall och kemikalier)
- 20 % av befolkningen har tillgång till elektricitet

Källa: UI

GENOM ETT SAMARBETE med Sida kunde PMU InterLife snabbt göra en insats för att återuppbygga 50 boningshus och ställa i ordning de tre tröskplatserna. Shang Si Phil tar oss till några av de nybyggda bostäderna.

– Tre månader efter översvämningen kunde de första familjerna flytta in och snart är alla bostäder klara, förklarar han stolt.

Strax intill dessa hus bor Cho Chun Ae, 65 år, och nybliven pensionär. Jag blir inbjuden till hennes enkla hem, ett rum och kök. Hon håller på att packa rättika i vita säckar. Här bor Cho Chun tillsammans med sin man, son, sonhustru och tre barnbarn. På central plats i rummet finns två tavlor, en på den tidigare ledaren Kim Il Sung och en på den nuvarande ledaren Kim Jong Il.

Enligt tradition fotograferas brudpar i Pyongyang framför den 26 meter höga statyn av ledaren Kim Il Sung på Mansun Hill.

So Chol vid Nordkoreas utrikesdepartement utrycker en stor tacksamhet över det mångåriga samarbetet med PMU InterLife.

Folkets respekt för ledarna är stor. Överallt, i stad och ute på landsbygden, inomhus och utomhus, finns stora porträtt på de två ledarna. Nästan alla jag möter har dessutom en knappnål på sin jacka med porträtt av Kim Il Sung.

Cho Chun Ae har under hela sitt liv arbetat inom jordbrukskooperativet där arbetet med majs varit en av hennes huvudsysslor. Hon beskriver de olika årstiderna och hur det påverkar de olika göromålen. Hon tycker att våren och majssådden tillhör höjdpunkten på året. Efter en pratstund går vi vidare, tvärs över vägen till ett av de nyligen iordningställda tröskverken. Här arbetar Cho Chuns tidigare kollegor. Eftersom skördearbetet just är avslutat råder full aktivitet. Tröskverket tuffar och går eftersom strömmen är igång. Chand Hye Yong, 27 år, (se omslagsbilden) är en av femton kvinnor som buntar halmen, vilket man sedan använder för att bland annat fläta korgar av. Korgarna används sedan ute på fälten för att bära hem ris och potatis.

EFTER DETTA ÄR det dags för lunch. Vi åker till det centrala kooperativets byggnad. På husets tak finns en stor högtalare som spelar nordkoreansk musik som hörs långt ut över fälten. Ett bord är uppdukat med en rad olika smårätter: kål, ris, småfisk, nötter, lever och bröd. Kim Jong O försöker lära mig att äta med pinnar, resultatet blir att jag tappar en stor nöt i mitt dricksglas... Vi pratar lite allmänt om väder och vind och kommer över på ämnet sport. Kim Jong O berättar att han har ett speciellt förhållande till Sverige genom vårt samarbete:

– Under fotbolls-VM i somras höll jag på Sverige, förklarar han, och tycker att svenskarna gjorde en bra insats.

SKOGARNA I SÖDRA delen av landet är avverkade för att ge utrymme för ny jordbruksmark vilket påverkar miljön negativt och leder till klimatrubbningar. Landet har drabbats svårt av översvämningar och torka under de senaste åren. Under min sista dag i landet blir jag inbjuden till ett samtal med en representant för Nordkoreas regering, där klimatfrågan kommer upp på dagordningen.

Jag möter So Chol, som är Utrikesdepartementets sektionschef för Nordeuropa. Jag bjuds på en kopp te i det stora sammanträdesrummet. So Chol uttrycker sin stora tacksamhet över det mångåriga samarbetet:

– Vi önskar att PMU InterLife även i fortsättningen kan bidra till utvecklingen av försörjningskapaciteten för vårt folk. Vi uppskattar högt att ni bidragit till kunskap och utrustning på ett innerligt och hjärtligt sätt tillsammans med våra lokala medarbetare, säger han.

Utöver stödet till jordbruket önskade So Chol att utveckla projektet till att också omfatta trädplantering vilket är viktigt för miljön.

– Vår inställning när det gäller bistånd är projekt av utvecklingskaraktär i bredare form där vi från svenskt håll främst ökar stöd till kapacitetsutbildning genom kunskap och material.

PMU INTERLIFE ÄR en av få utländska organisationer som idag är kvar i landet, då merparten av personalen lämnat eftersom Nordkorea inte längre tar emot humanitärt stöd, utan fokuserar på långsiktigt utvecklingsarbete. Idag finns cirka 35 utländska biståndsarbetare i landet. Ingen biståndsorganisation arbetar direkt med någon av de två lokala kyrkorna i landet. Sydkoreanska medier uppskattar att det finns mellan 100 000 till 300 000 evangeliskt kristna i Nordkorea.

Efter tre intensiva dagar i Nordkorea finns det annat än vapen och kärnvapenprov som framträder starkare när jag tänker på detta land. Främst är det människorna och deras kamp för att uträtta något med små resurser som sätter stora och imponerande spår. Folket är vana att arbeta under enkla förhållanden för att överleva eftersom naturkrafter många gånger har satt sina hinder i vägen. Envishet och uthållighet verkar vara ledord för detta folk.

TEXT OCH FOTO: **MIKAEL STJERNBERG**

Landsbygden nyckel till överlevnad

Majoriteten av världens fattiga lever på landsbygden och är beroende av naturbruk för sin försörjning. Därför är landsbygdsutveckling, baserad på hållbara produktionssystem, en mycket viktig del av kampen mot fattigdomen i världen.

1940

FAO
The Food and Agricultural organization är FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation. Den grundades 1945 och är FN:s fackorgan för frågor som rör jordbruk, skog och fiske.
191 stater är medlemmar i FAO och huvudkontoret finns i Rom.

1950

Sidas jordbruksstöd
Sida, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, grundades 1965. Dess mål för jordbruksbiståndet är att både öka produktivitet och hållbarhet. Stödet går bland annat till forskning och rådgivning kring miljömässigt och ekonomiskt uthålliga jordbruksmetoder. Kretsloppstänkandet är en central del, liksom att bevara genetisk mångfald. Effektiv och hållbar användning av vattenresurserna en annan. Landreformer, krediter, infrastrukturförbättringar, skydd av kust- och havsområden samt skogar hör också till arbetet med landsbygdsutveckling.

1955

1960

IFOAM
International Federation of Organic Agriculture Movements grundades 1972 och är en internationell samarbetsorganisation för ekologisk produktion, som utarbetar regler för ekologisk produktion och för godkännande av kontrollorgan.

1965

IFAD
The International Fund for Agriculture Development, FN:s Internationella jordbruksutvecklingsfond, bildades 1977, som ett resultat av 1974 års World Food Conference.
Fonden har till uppgift att finansiera lantbruksprojekt i utvecklingsländer som syftar till ökad matproduktion. Sedan starten har IFAD investerat mer än 9,5 miljarder dollar i 732 projekt och program som tillsammans nått mer än 300 miljoner människor.

1970

IFAD:s strategi för att bidra till att uppfylla Millenniemålet att halvera fattigdom och hunger till 2015 är att:
- Stärka de fattiga landsbygdsbornas och deras organisationers kapacitet.
- Förbättra möjligheterna till rättvis tillgång till naturtillgångar och teknologi.
- Öka de fattigas möjlighet att få tillgång till finansiell service och marknad.

1975

Orättvis fördelning

Världens livsmedelsproduktion har i stora drag hållit jämna steg med befolkningsökningen. Det finns till och med överskott av mat.
Ändå är svält och undernäring vanligt och ökar i många delar av tredje världen.
Livsmedelsbehovet i Afrika är kritiskt och beräknas vara tredubblat till 2025.

Procent av befolkningen som är undernärda i världen

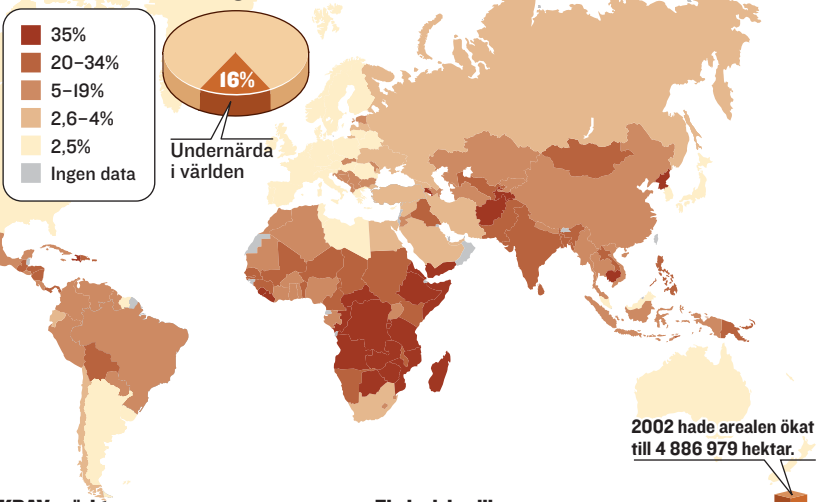

KRAV-märkt
För att få kalla en produkt ekologisk måste den ha producerats enligt EU:s regler för ekologisk produktion.
EU:s regler omfattar odling, djurhållning, livsmedelsförädling, märkning, import, kontroll och marknadsföring av ekologiska produkter. Bara företag/producenter med KRAV-certifiering får använda KRAV-märket på sina ekologiska produkter. Kontroll och certifiering utförs av Aranea Certifiering AB.

Rättvisemärkt
Rättvisemärkt är en oberoende etisk och social varumärkning med fokus på mänskliga rättigheter. Märket, som heter Fairtrade, garanterar bland annat att arbetare och odlare fått skäligt betalt för sitt arbete och att produkterna inte är tillverkade av barn.

Ekologisk odling
Vid ekologisk odling och djurhållning tas hänsyn till miljöns egna system för bekämpning av skadedjur och sjukdomar, samt undviks syntetiska bekämpningsmedel, herbicider, kemiska näringsmedel, tillväxthormoner, antibiotika och genmanipulation. Mellan 1993 och 1998 ökade det ekologiska jordbruket i Europa med 25 procent per år, och från och med 1998 med omkring 30 procent.

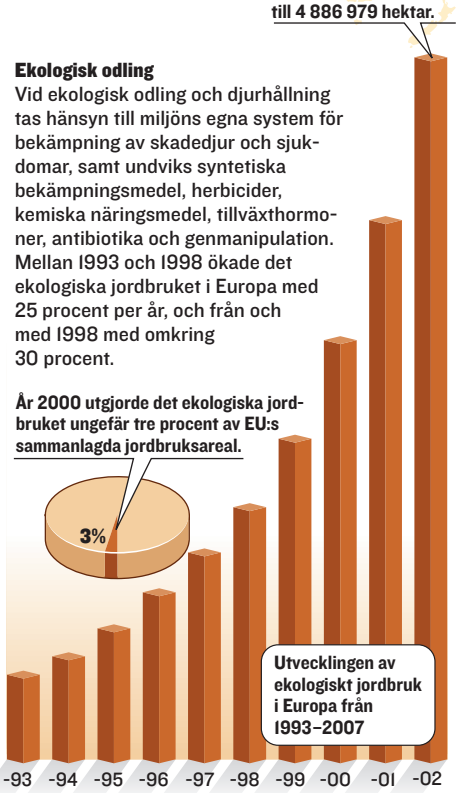

KÄLLOR: www.wfp.org, www.krav.se, www.sida.se, www.ifad.se, www.ec.europa.eu, www.fao.org, www.rattvisemarkt.se

RESEARCH: Ulrika Ramstrand GRAFIK: SVENSKA GRAFIKBYRÅN

Sven-Eri Nordkor

Sven-Erik Johansson undervisar två av medarbetarna på ett av kooperativen.

Sven-Erik Johansson reste till Nordkorea för att under två år arbeta som projektledare för ett landsbygdsutvecklingsprojekt. Hittills har det blivit åtta år...

MIN DRIVKRAFT ÄR ATT hjälpa den lilla människan till en bättre vardag, så att hon själv kan producera mer mat och därigenom få ett bättre liv, förklarar Sven-Erik.

PMU InterLife arbetar idag med fyra jordbrukskooperativ och två centrala maskinverkstäder i South Pyongang-provinsen. 12 000 bönder finns anslutna till de fyra kooperativen och 75 000 indirekt via arbetet i maskinverkstäderna.

Innan projektet startade fanns det flera områden som de fyra kooperativen behövde förändra för att kunna öka sin matproduktion. Det fanns en kombination av användning av gamla utsäden, låg kvalitet på gödning samt brist på material, utrustning och kunskap. Jordarnas låga bärkraft utarmades genom de metoder som användes. Men erfarenheter från de gångna åtta åren har visat att det gått att bryta denna trend genom uthållighet, delaktighet och en klar målsättning. En rad olika åtgärder har varit lyckade, som exempelvis utökad täckodling av ris och majs genom att köpa in och uppföröka första och andra generationens utsäde av potatis. För att långsiktigt förbättra skördarna väljer man regelbundet ut det bästa utsädet för att använda till kommande år. Dessutom utvecklas komposthanteringen för ökad produktion på åkrarna.

– Ett annat viktigt mål är att göra jordbruket mindre känsligt för yttre faktorer som torka och översvämningar. Vi har bland annat skapat 40 vattentäkter för tillgång till rent dricksvatten och byggt upp mobila enheter för konstbevattning, förklarar Sven-Erik Johansson.

k utvecklar eas jordbruk

Dessutom har man förbättrat förutsättningar för produktion av reservdelar till sina maskiner. Bland annat har man byggt en syre/väte-generator och installerat en smältugn.

HAN MINNS ETT av de första genombrotten i arbetet när man byggde de första växthusen i Songchon:

– Det var en speciell känsla att se hur glada och tacksamma de var för att de kunde odla grönsaker i februari.

Det dagliga arbetet för Sven-Erik i Nordkorea skiljer sig stort jämfört med hur det fungerar i andra länder.

– Alla mina besök på kooperativen måste vara planerade och godkända i förväg och det är alltid någon kommunrepresentant som tillsammans med en chaufför och tolk reser med mig.

Förändringsarbete i Nordkorea tar tid. Erfarenheten visar att det går att bryta en negativ trend i ett centraltstyrt samarbete vilket jordbruket visat de senaste åren. Ledningen för kooperativen har undan för undan visat en ökad förståelse och öppenhet för ändrade jordbruksmetoder. Kunskapen i de fyra kooperativen ger ringar på vattnet. Ledare från andra kooperativ kommer på studiebesök och kunskapen förmeras genom regelbundna kurser.

DEN ODLINGSBARA AREALEN i Nordkorea är 1,9 miljoner hektar. Motsvarande siffra för Sverige är 4,3. Ris och majs är huvudgrödor i landet där alla risfält är konstbevattnade genom kanalsystem. Trots detta är det inte tillräckligt för att försörja den egna befolkningen. Nordkorea har under de senaste åren haft en sjunkande produktion inom jordbruket. Eftersom landets export är begränsad saknas hårdvaluta för att importera grödor, gödsel och maskiner till jordbruket.

Böndernas boskap begränsar sig i huvudsak till oxar för jordbearbetning och mjölkgetter för uppfödning på bete på bergssluttningar som inte kan användas för odling.

– Just därför har uppfödningen av grisar varit en annan viktig del. För första gången har många av invånarna i kooperativen kunnat äta griskött.

”Min drivkraft är att hjälpa den lilla människan till en bättre vardag”

Sven-Erik Johansson

Yrke: Lantbrukare

Ålder: 48 år

Familj: Fru, son och dotter

Egenskaper: Envis

Gör mig glad: Att se människor lyckliga

Gör mig upprörd: Orättvisor

Senast lästa bok: Att uppskatta omvärlden, Hans-Uno Bengtsson

En av kvinnorna vid tröskverket i Songchon.

MASKINVERKSTÄDERNA HAR EN central roll i jordbruket då man servar kooperativens maskiner som finns i provinsen. Majoriteten av allt arbete på åkrarna görs för hand. Bristen på maskiner och råmaterial är stor. Men genom att bygga upp resurser för underhåll och att skapa egen produktion av reservdelar kan jordbruket effektiviseras.

– Vårt största behov är ytterligare transportfordon, tyvärr har vi inte råd att köpa nya eftersom det är hårda tider, säger Chang Jong Nam, som ansvarar för maskinverkstaden i Taedong.

En lastbil har importerats till denna maskinverkstad. Men många gånger är det inte de stora pengarna eller fordonen som gör störst skillnad, menar Sven-Erik Johansson:

– I våra ögon kan en skottkärra vara ett enkelt och obetydligt redskap, men här betyder det att man inte längre behöver bära jorden i lådor. Det förändrar vardagen, menar han.

Men hur ser du förändringar genom att arbeta genom stora kooperativ?

– Man kan se små, men ändå tydliga förändringar på att dessa människor får det bättre, det handlar om att folket klär sig annorlunda, det finns mer varor i omlopp. Vårt arbete har en liten del i det. I det stora hela får kooperativet det bättre.

TEXT OCH FOTO: **MIKAEL STJERNBERG**

Miriam vill skapa ”Bu

Hundra kilo leksaker i bagaget! Nåja, en del av vikten bestod av barnböcker. Men ändå. Så kan det bli när en ung missionärsfamilj med små barn beger sig ut i världen för att utföra sitt uppdrag.

HELENE BOETHIUS

Familjen Börjesson, från vänster Nellie, Miriam, Salma, Jenni och Nils-Börje.

FAMILJEN BÖRJESSON FRÅN ÖRNSKÖLDSVIK for till Niger, ett mycket fattigt och torrt land i Västafrika, där man möjligen kan anta att det är långt mellan leksaksaffärerna.

Familjen består förutom av mamma Miriam och pappa Nils-Börje av Jenni, sex och ett halvt, Nelli, tre och ett halvt och Salma, drygt ett år och född i Niger.

Man behöver inte ha så mycket fantasi för att förstå att det är en stor omställning för en familj att ta ett sådant steg. Inte minst för Nils-Börje som hemma i Örnsköldsvik arbetade som urmakare.

I Niger är det församlingsarbete som gäller, en ändå inte helt obekant ”bransch”. Han är nämligen pastorsson med – får man anta – en hel del insyn i både glädjeämnen och utmaningar när det gäller församlingstjänst.

MEN DET ÄR klart, det är skillnad att arbeta i en kristen församling i Sverige och i det muslimska Niger, även om det formellt råder religionsfrihet.

– Men den som blir frälst, utsätts ofta för stor och svår förföljelse från sin egen familj och släkt, berättar Nils-Börje.

Mycket av hans arbete är inriktat på barn och ungdomar, vilket verkar både logiskt och strategiskt med tanke på att hälften av Nigers befolkning är under 15 år.

– Man räknar ju heller inte riktigt med barnen, så därför brukar det inte vara några större problem att ordna barnmöten och andra aktiviteter för dem, berättar han.

För Miriam var steget till missionärslivet i Niger inte fullt lika stort. Hon är missionärsbarn, uppvuxen i Tchad, grannland till Niger. Hennes egna erfarenheter från den tiden är så positiva att hon, när tankarna på missionsinsats för egen del började röra sig inom henne, funderade på om det verkligen var något Gud hade tänkt, eller om det bara handlade om ”hemlängtan” till barndomens miljöer.

– Därför kändes det bra, att vi båda, utan att egentligen ha talat med varandra om detta, upplevde kallelse till missionstjänst medan vi befann oss på var sitt håll i Sverige och inte påverkade varandra, berättar de.

Ingen av dem tvekade heller om att det var Niger som gällde.

– Det är lite svårt att förklara, det bara landade i oss.

STEGET RENT YRKESMÄSSIGT var inte heller så stort för Miriam. Hon är utbildad sjuksköterska och hennes uppgift i Niger är just hälso- och sjukvård.

Men självklart är det en omställning att komma från den svenska sjukvården med alla sina resurser – och relativt goda hälsostatus – till Niger, där hälsoläget är katastrofalt, framför allt genom fat-

Miriam Börjesson

Ålder: 33 år.

Egenskaper: positiv, ofta hjälpsam.

Gör mig glad: mina barn, att få tid till att läsa en bok, att prata med vänner och att resa. Här i Niger blir jag glad när någon skickar Turkisk feber till mig.

Gör mig upprörd: att se folk som försöker utnyttja andra för sin egen vinning skull, att barn inte respekteras, orättvisa, korruption.

Senast lästa bok: Pianisten av Wladyslaw Szpilman.

llerby-känsla” i Niger

HELENE BOETHIUS

Familjesammanhållningen är stark i Niger – ett av världens fattigaste länder.

tigdom. Niger räknas till ett av världens absolut fattigaste länder.

Liksom i övriga Afrika är hiv/aids-situationen svår i landet. Miriams arbete består till stor del av att informera och utbilda hälsoinspiratörer, i förebyggande hälsovård. Förutom hiv/aids så är malaria och olika former av diarréer ett stort problem. Undernäring bland barn ett annat.

MIRIAM VET ATT en del missionärsbarn har dåliga erfarenheter från sin uppväxt. Men för hennes del så är det inte så och hon tvekade inte att ”utsätta” sina egna barn för det livet.

– Jag hade en ”Bullerby-uppväxt” i Tchad, säger hon. Därför var det inte svårt. Men på grund av möjligheter till skolgång så har vi valt att bo i huvudstaden Niamey. Själv växte jag upp i en by i bushen, och skulle egentligen vilja bo så nu också. Men då skulle barnen behöva läsa hemma och det är vi lite tveksamma till.

En stor skillnad mellan hennes egen uppväxt och hennes barns är förstås nya kommunikationsmedel, som internet till exempel.

– När jag var liten var vi ganska isolerade från omvärlden, säger Miriam och påminner sig om hur hon som 13-åring kom hem till Sverige utan att ha en aning om vilka till exempel Michael Jackson och Madonna var, två personer som alla hennes jämngamla visste det mesta om.

– Våra barn kommer, när de blir lite äldre, att ha helt andra möjligheter, säger hon. Det är ju nu också mycket enklare att hålla nära kontakt med familj, släkt och kompisar hemma. Nyheter från omvärlden får vi genom franska nyheter på radion.

”Här blandas arbete och fritid, språk, kultur och livsbetingelser, Den lilla sjöjungfrun och söndagsskolberättelser på nya språk ihop till en fungerande vardagstillvaro”

MEN ÄN SÅ länge räcker det långt med till exempel ”Den lilla sjöjungfrun” på dvd för barnen Börjesson. I hennes sällskap tillbringas många familjekvällar. Chips och coca-cola hör förstås till och gärna också romoliver, som flickorna gillar. Miriam själv uppskattar särskilt om någon god vän har skickat lite Turkisk feber hemifrån för att få en perfekt ”myskväll”.

Vill man göra något annat tillsammans, så händer det att familjen åker till amerikanska ambassadens bassäng för ett dopp, eller till en lekpark.

Några längre resor inom landet blir det inte så ofta.

– Det är svårt att resa med småbarn, säger Miriam. Barnen blir också rätt så utsatta när vi är i mindre städer och byar där många tittar på dem och vill ta på dem. Fattigdomen och nöden är påträngande, liksom frågor om allmosor.

TILL VARDAGS ÄR det skola, en fransk sådan, som gäller för äldsta flickorna. Jenni går i ettan och Nelli i förskolan. Lilla Salma får stanna hemma med den högt uppskattade barnflickan Zalika, medan Nils-Börje och Miriam ägnar sig åt intensivt arbete på förmiddagarna. Efter siestan mitt på dagen, brukar en av dem vara hemma med barnen.

Vardagsspråket är franska, även om man inom familjen försöker hålla sig till svenska. Språket är en anledning till att familjen valt bort de internationella gudstjänster på engelska som finns och där många missionärer från olika länder brukar delta.

– Men eftersom våra barn inte kan engelska så har de inget utbyte av dem. Vi går i stället till en kyrka här i vårt eget kvarter, där de har både kompisar och känner söndagsskollärarna.

Ett restaurangbesök brukar också höra till söndagsnöjena. Svenska kontakter är det ont om i Niamey i Niger.

– Vi träffar förstås Helen som också arbetar för PMU InterLife här flera gånger i veckan. Övrigt umgänge blir mest med våra grannar i kvarteret och med våra medarbetare.

Så blandas arbete och fritid, språk, kultur och livsbetingelser, Den lilla sjöjungfrun och söndagsskolberättelser på nya språk snabbt ihop till en fungerande vardagstillvaro där missionsarbetet med alla sina stora utmaningar både kan lyfta och landa.

KERSTIN KLASON

Missionsläkare hos Kofi Annan

Dr Denis Mukwege

■ Doktor Denis Mukwege från Panzisjukhuset i Bukavu, östra Kongo-Kinshasa besökte i slutet av förra året FN på generalsekreterare Kofi Annans inbjudan.

Inför representanter för en rad stater och generalsekreteraren fick han berätta om arbetet på pingstmissionens sjukhus i Bukavu. Kofi Annan lyfte fram arbetet vid Panzi som ett efterföljansvärt exempel på vad som kan göras.

Full fart på second hand

■ Inom second hand-versamheten som är knuten till PMU InterLife är det full fart. Både stora och små butiker rapporterar om rekordförsäljningar.

– Vi har folk som köar både till vår butik och till vårt café, berättar Linnea Johansson, Mölnlycke Secondhand. Butiken är bara ett år gammal och ligger i anslutning till kyrkan och dess café. I den nybildade församlingen är de flesta mellan 20-30 år.

På butiken Hjulet Secondhand, Vårgårda, är det uppåt. Man invigde nyligen en större lokal.

– Vi sålde för 90 000 kronor den lördagen, berättar Tommy Granberg.

Kongo-film översatt

■ PMU InterLifes mycket uppmärksammade film ”Kongos kvinnor – männens slagfält” om Justine som utsatts för sexuellt våld, finns nu översatt till engelska.

Se världen i Vårgårda

■ Vårgårda Biståndscenter tar emot grupper för studiebesök. För mer information: www.pmu.nu

Millennie-målen som graffiti

I Alingsås provar Lena-Maria Rönnqvist som är ungdomspastor i Pingstkyrkan nya sätt att engagera ungdomar för internationellt arbete. Bland annat förbereder hon en gudstjänst kring FN:s millenniemål där hon tar hjälp av graffiti-målningar gjorda av ungdomar som på ett eller annat sätt har koppling till kyrkan.

Lena-Maria Rönnqvist är en av fyra deltidsanställda i olika lokala pingstförsamlingar som, med stöd från PMU InterLife och Sida, ska hitta nya vägar att öka intresset bland barn och ungdom.

Tanken är att de erfarenheter som görs i detta pilotprojekt ska kunna ge idéer och tips till hur andra församlingar ska kunna arbeta med frågor av detta slag.

Mission öppnar ögonen

Annelie Lennartsson är en annan av dessa vidareinformatörer. Hon är barn- och ungdomspastor i Kristinehamn.

Varför tycker du det är viktigt att arbeta med de här frågorna?

– För att världen behöver Jesus! Vår uppgift, att dela med oss av de goda nyheterna, är ju grunden för allt. Sedan är det viktiga frågor för församlingarna så att vi får vidgade vyer och förmår att se utanför vår egen situation.

Vad har du gjort hitintills?

– Jag har arbetat med allt från att arrangera Världens Barn insamlingarna till att planera en tävling för Kristinehamns skolungdomar kring utvecklingsfrågor. Jag har också varit med och arrangerat en missionsdag för Värmlands distrikt. Vi blandade olika praktiska aktiviteter som matlagning och radioinspelning med information och fakta om situationen om världen.

– Jag tror många unga i pingströrelsen i dag är identitetslösa. Vi behöver utmana de unga och påminna dem om den missionshistoria som finns inom pingst.

Vad har du för tips till församlingar som vill arbeta mer aktivt med det här?

– Annordna en festkväll med fokus på barn och ungdomars situation runt om i världen. Låt ungdomar få köpa biljetter och sätt in pengarna på ett av församlingens projekt. Under festkvällen kan ni sedan ringa upp missionärer eller praktikanter och ha en ”live- intervju” med dem.

– I Karlstad har de ett slags ungdomsråd med missionsinriktning. Jag tror det är ett bra sätt att få igång ett engagemang bland de unga. Uppmuntra, utmana och visa de unga på vilket arv de har!

MARIA BARD

Lena- Maria Rönnqvist, Alingsås, är en av PMU-informatörerna som ska få fart på intresset för internationellt arbete.

Här finns bistånds-informatörerna:

- Catrin Eklånge, Ärla
- Cecilia Hjort Attefall, Jönköping
- Annelie Lennartsson, Kristinehamn
- Lena-Maria Rönnqvist, Alingsås

Stort massmediefokus på bortglömda kvinnor

Bortglömda kvinnor i Afrika – vem bryr sig? Många, visade det sig när PMU InterLife drog igång en kampanj på hösten 2006.

Resultat: ett starkt engagemang i församlingarna och stort genomslag i medierna. Och hittills cirka 2,2 miljoner kronor insamlade som gör skillnad för våldtagna och utstötta kvinnor.

Problemet med våldtäkter som ett massförstörelsevapen blev ett hett debattämne. Just som PMU InterLife hoppats. Kvinnors människovärde hamnade i fokus. Just som PMU InterLife önskat.

Filmen ”Kongos kvinnor männens slagfält” har varit navet i kampanjen. TV 4, TV 8 och Axess TV använde sig av filmmaterialet och lät PMU InterLifes medarbetare berätta om situationen i Kongo.

Studio ett och Aktuellt

Sveriges Radios Studio ett såg filmen och inbjöd PMU InterLife till en diskussion om våldtäkter som ett vapen i krig och konflikt.

Ett seminarium med samma tema som filmen, där PMU InterLife samarbetade med Centralafrikagruppen, väckte stort intresse. Det hölls i Filadelfiakyrkan, Stockholm.

SVT gjorde ett långt inslag. Aktuellt intervjuade Denis Mukwege, överläkare vid Panzi-sjukhuset, och Justine Sirire, ett av våldtäktsoffren som opererats på pingstmissionens sjukhus i Bukavu.

STINA BERGE

Justine tillsammans med Esther besökte Sverige.

Under vistelsen i Sverige medverkade läkaren och hans patient också i predikantveckan i Filadelfia Stockholm och i en rad konserter och möten i södra Sverige. Bland annat i Smyrna Göteborg.

I alla dessa samlingar blev Kongos bortglömda kvinnor föremål för förbön, och pengar samlades in till det rehabiliteringsarbete som den svenska pingströrelsens systerkyrka i östra Kongo bedriver.

Pressen, inte minst lokaltidningar på de orter som Denis Mukwege och Justin Sirire besökte, gav stort utrymme åt julkampanjen.

BIRGER THURESON

Många initiativ runt om i landet för DR Kongo

Fantasin har blommat hos initiativrika pastorer och församlingsmedlemmar för att lokalt göra något extra av PMU InterLifes julkampanj. Här ges några exempel:

Ove Jonsson i Skillingaryd gjorde en informations-cd som användes i Jönköpings närradio.

I Nybro Pingstkyrka var 65 procent av konsertbesökarna icke församlingsmedlemmar.

Pingstförsamlingen i Trollhättan delade ut julskivan till offentliga personer.

Pingstpastorn i Vilhelmina, Kjell Olsson, delade ut filmen samt förra numret av pmu.nu till samtliga ledamöter i kommunfullmäktige.

Pingstkyrkan i Lidköping låter inkomsterna från second hand-butiken under hela februari gå till stöd åt de våldtagna kvinnorna.

BIRGER THURESON

Tips för mediakontakt:

1. Håll löpande personlig kontakt med journalister som bevakar din bygd.
2. Nyhet är det som är oväntat, berör flera i din bygd, gärna också med ett tydligt ställningstagande mot en viss företeelse.
3. Förse journalister med kontaktuppgifter till era medarbetare utomlands.

HALLÅ DÄR...

ULRIKA RAMSTRAND

... med Maria Bard, ansvarig för biståndsinformation bland barn och ungdomar.

Vad är årets opinions- och insamlingstema?

– Årets tema för PMU kommer att vara mänskliga rättigheter med bland annat ett fokus på barns rättigheter. Det är ett tema som det alltid är lika viktig att lyfta eftersom barns rättigheter ständigt trampas på och det är vårt ansvar att uppmärksamma detta och verka för en förändring.

Något särskilt land ni fokuserar?

– Vi kommer bland annat att sätta fokus på Argentina och det arbete som görs där för att förebygga våld mot och sexuellt utnyttjande av barn. Det är en problematik som ju även är en verklighet här i Sverige och vi hoppas att vi genom vårt arbete även kommer att kunna åskådliggöra det.

Vad händer under året?

– Temat kommer att belysas på en rad sätt genom bland annat seminarium, filmer, artiklar i diverse medier. Vi kommer att försöka samarbeta med andra organisationer för att kunna lyfta frågan på en så bred front som möjligt.

– Årets skolpaket, Ge världens barn världens chans, kommer bland annat att diskutera barns rättigheter. Tidningen kommer även att ge konkreta tips och idéer kring hur barn själva kan vara med och förändra orättvisa situationer.

MAGNUS RAMSTRAND

Gunvor Ekman-Ordeberg

Titel: Professor och överläkare med inriktning på obstetrik (graviditet och förlossning)

Familj: Maken Gunnar, de vuxna barnen Rakel, Tomas och Jakob

Bor: Danderyd

Utbildning: Leg. läkare, medicine doktor, docent, professor 2000

Gör mig glad: Att träffa min familj, vackra ting

Gör mig upprörd: Övergrepp på kvinnor

Läser just nu: Massor! ”Drottningens kirurg” (Agneta Pleijel), ”Den osynliga väggen” (Harry Bernstein)

MARIA LEVANDER

Gunvor Ekman-Ordeberg innehar en professur på Kvinnokliniken på Karolinska Institutet i Stockholm. Arbetet innebär i korthet att ta hand om patienter, att undervisa blivande läkare och barnmorskor och att forska.

Professorn som smittats av mission

Vad går din forskning ut på?

– Sedan 1978 kartlägger vi vad som händer i livmodern och livmoderhalsen i samband med en förlossning. Vi har upptäckt att både livmodern och livmoderhalsen innehåller bindväv, och att det är en inflammatorisk reaktion som gör att livmoderhalsen öppnar sig vid förlossningen, och att Prostagladinsalva kan mjuka upp den.

– Av en av livmoderns bindvävsmolekyler har vi tillverkat ett läkemedel som motverkar långvariga förlossningar, och som vi nu i februari börjar testa. Det har också visat sig att en modifierad form av molekylen även är lämplig för behandling av hjärnmalaria, ett stort problem i många utvecklingsländer.

Vad är det som driver dig i din forskning?

– Nyfikenheten över att få veta mer, och få fram något som förbättrar för kvinnor som föder barn.

Sedan drygt ett år är du ordförande i Missionsrådet i Sollentuna Pingstförsamling, varifrån kommer ditt missionsintresse?

– Jag har levt nära mission i hela mitt liv; hemma fick jag tidigt lära mig vikten av att stödja missionen. Eftersom min syster Irene (”Mullan”) Ekman är missionär har jag haft en levande kontakt med mission. Det påverkade mig mycket att jag redan 1969 och 1971 besökte Central- och Östafrika under några månader, och bland annat fick arbeta på Nkinga sjukhus i Tanzania.

Trots ett starkt missionsintresse har du inte själv arbetat som missionär, varför inte?

– Min uppgift har varit här hemma. Vi har valt att stanna i Sverige av många orsaker. När barnen var små tänkte vi: ”När de blir vuxna kan vi åka ut och jobba.” Men nu har vi barnbarn och kan inte tänka oss att var ute någon längre tid. Däremot kan vi tänka oss att nu göra begränsade insatser i speciella områden.

Nu har du lite på gång utomlands... Berätta!

– Vår församling har länge stött en pastor i Myanmar (tidigare Burma) som planterar nya församlingar och drar igång sociala insatser runt kyrkorna. Nu vill vi söka PMU-stöd för bland annat projekt med mikrolån och hälsovårdsundervisning, så nu i mars åker jag och Magnus Ramstrand från missionsrådet dit för att tillsammans med vår samarbetspartner planera för det.

– Min man Gunnar (som är ortoped) och jag ska i höst ut till Rwanda och undervisa på ett sjukhus där professor Sven Britton startat ett lärarutbyte med Karolinska Institutet.

Ett krävande arbete, familj, och missionsengagemang, hur får du ihop det?

– Vi har alltid haft den goda vanan att gå i kyrkan varje söndag. Det bevarar mig ifrån att bli sönderstressad; att få sitta i en och en halv timme utan en telefon eller personsökare och bara lyssna – det är en läkedom!

– Min familj är oerhört viktig för mig. Jag försöker att vara barnvakt åt barnbarnen, och vi äter alltid söndagsmiddagen ihop med våra utflugna barn.

MARIA LEVANDER

Så rikligt – låt de fattiga skörda

ÄR DU MÄTT och belåten? Chansen är rätt stor. I varje fall har du förmodligen goda möjligheter att äta dig mätt, om du skulle råka vara hungrig.

Men här på vårt gemensamma jordklot lever i dag över 800 miljoner människor som ofta tvingas gå hungriga eller är kroniskt undernärda. De flesta av dem bor inte i städerna, där förvisso nöden är stor i gigantiska slumområden. Flertalet av jordens allra fattigaste återfinns i den halva av befolkningen som bor på landsbygden. Det är ett viktigt skäl till att man söker sig till snabbt växande städer i hopp om ett bättre liv – under nästa år kommer de människor som bor i städer att vara fler än de som bor på landsbygden. Detta för första gången i mänsklighetens historia.

Ett av FN:s millenniemål är att halvera hungern i världen till år 2015. Ett fungerande jordbruk och en rättvis handel med livsmedel är en av förutsättningarna för att nå dit. Eller åtminstone komma en god bit på väg.

ANDERS PARSMO

”PMU InterLife och församlingar sätter plogen i jorden, sår och tror på skörd i form av bättre livsvillkor för jordens allra fattigaste”

OM DEN VÄXANDE stadsbefolkningen inte kan försörjas med livsmedel från en effektiv jordbruksnäring kommer de hungrande ständigt att bli fler, inte färre. Om detta jordbruk inte samtidigt bedrivs på ett ekologiskt hållbart sätt så blir kampen mot fattigdomen kontraproduktiv – människor och miljö tar skada.

En jordbrukspolitik som stoppar svält och undernäring har inte bara med produktion av livsmedel att göra, utan också med handel och rättvis fördelning. Det är en skam att ett subventionerat jordbruk i Nord dumpar priserna för fattiga bönder i Syd, så att de inte kan försörja sig på sin näring!

Världen är full av orättvisor. Det är ingen nyhet. Frågan är om vi kan göra något åt det. Och om vi vill göra det. Vi kan göra en hel del, om vi vill. PMU InterLife stöder jordbruks- och miljöprojekt i Syd som ett led i kampen mot fattigdom och hunger och som ett sätt att förverkliga den bibliska förvaltarskapstanken.

Kristen tro placerar inte den troende människan som en perifer och passiv figur i skapelsens utkant. Den isolerar henne inte från jordiska bekymmer för att hon ska få vara i fred och odla sina himmelska intressen.

1800-talets framstående väckelseevangelist Charles Finney skriver i Letters On Revivel: ”Den kristna församlingen formades för att göra framryckningar i alla riktningar, att höja sin röst och satsa energi mot orättvisor på både hög och låg nivå, att förändra individer, gemenskaper och regeringar, och aldrig vila förrän varje form av orättvisa har drivits bort från denna jord.”

Finney kallade den kristna församlingen för ”en gemenskap av förändrare”.

SMAKA PÅ DET. En gemenskap av förändrare.

Det är därför PMU InterLife och Sveriges pingstförsamlingar sätter plogen i jorden, sår och tror på skörd i form av bättre livsvillkor för jordens allra fattigaste. Vi vill vara en gemenskap av förändrare – inte för att det är ett självändamål, utan därför att förändring behövs.

Stöd till utveckling av jordbruket i Syd och en rättvis handel kan ge fattig landbygdsbefolkning möjlighet att livnära sig själva och de växande städernas befolkning. Det är helt i Charles Finneys anda. Det är evangeliskt.

Låt oss så rikt så att de fattiga får skörda.

Maud Andersson
biståndssekreterare,
PMU InterLife
maud.andersson@pmu.se

Global service på nätet

Ge en gåva ›
Nyheter ›
Debatt ›
Faktabas ›
Lediga tjänster ›
Beställ material ›
Praktikantbidrag ›
Länkar ›
plus mycket mera...

www.pmu.nu

PMU InterLife